

Gebruiker bepalend voor veilig gebruik hoogwerker

De bouw moet steeds efficiënter, sneller en bovenal veiliger. De basis daarvoor wordt gelegd bij het maken van een keuze voor een hulpmiddel om op hoogte te kunnen werken. Wie het juiste arbeidsmiddel kiest, kan bovendien tijdens de bouw veel geld besparen. Eén van mogelijkheden is de hoogwerker die in tal van varianten leverbaar is. De voordelen, toepassingsmogelijkheden en aandachtspunten voor monteurs en gebruikers, werden behandeld tijdens de VSB-forumdiscussie over hoogwerkers. Daarbij werd ook stilgestaan bij de rol die de gebruiker zelf speelt als het om veiligheid gaat.

De hoogwerker komen we dagelijks in het straatbeeld tegen voor een grote variëteit aan werkzaamheden. Zijn er speciale activiteiten waar de hoogwerker zich in het bijzonder voor leent? Leendert den Uyl van Harsco Infrastructure: 'In principe kan de hoogwerker worden ingezet voor elke klus waarvoor je op hoogte moet werken. De omgeving kan daarbij echter voor beperkingen zorgen. Kan je bijvoorbeeld op

Harsco Infrastructure vult aan: 'Het gaat daarbij veelal om werkzaamheden die kortstondig worden uitgevoerd. Bijvoorbeeld in de afbouwfase van een project, waar gevelpanelen moet worden geplaatst of verlichting aan de gevel moet worden gemonteerd.'

Welk soort hoogwerker dan wordt gekozen, is afhankelijk van de aard van de werkzaamheden. 'De keuze is in ieder geval royaal', aldus John Remmen van Custers Hydraulica. 'Bekende uitvoeringen van de hoogwerker zijn de schaar-, telescoop-, knikarm-, spin-, auto-, aanhanger-, rups- en vrachtwagenhoogwerker.'

Al deze varianten hebben als kenmerkende eigenschap dat de hoogwerker inherent veilig is en direct klaar is om in te werken. Leendert den Uyl: 'De hoogwerker komt aanrijden op het moment dat hij nodig is en is gereed voor gebruik. Daar staat tegenover dat de hoog-

Herman Wittermans: 'Opleiding wordt té vaak gezien als kostenpost.'

werker altijd wel 'werkspecifiek' is. Er is niet één hoogwerker die voor alle soorten klussen kan worden ingezet. Daarom is het belangrijk om altijd met de leverancier te overleggen welke hoogwerker voor een bepaald werk nodig is. Dirk-Jan van der Meer van Doornbos Equipment vult aan: 'Wel zie je dat er steeds meer kleine, lichte

en grote hoogwerkers op de markt komen. De kleine zijn bedoeld om in gebouwen met de hoogwerker te kunnen werken;

die beslissing vaak mee. Wij merken dat steeds meer architecten bij ons vragen met welke aspecten rekening moet worden gehouden om de onderhoudsinstallatie te kunnen vervangen door een hoogwerker.'

Leverancier als adviseur

De vragen maken eens te meer duidelijk dat juist de knowhow van de leverancier of producent van grote waarde is bij de keuze voor een arbeidsmiddel. Hun jarenlange ervaring in talloze projecten biedt immers een solide basis voor advisering bij de selectie. Wie daarbij al vroeg in het bouwproces met de leverancier aan tafel

Leendert den Uyl: 'Hoogwerker is inherent veilig, maar vraagt van gebruikers wel oplettendheid.'

zit, profiteert gedurende de gehele looptijd van een project. Helaas wordt hierop nog te weinig een beroep gedaan. En blijkbaar staat Nederland daarin niet alleen. Hans van Gameren van IPAF-Benelux: 'Het is lastig om al in het ontwerp stadium aan tafel te kunnen zitten met opdrachtgevers. Bij veel projecten worden vaste patronen gekoesterd en is men niet of moeizaam bereid om eens over andere oplossingen na te denken. En de termijn waarop de aandacht zich richt is veelal beperkt: men denkt wel aan onderhoud maar niet aan de kosten die met dat onderhoud zijn gemoeid. Een recent object werd opgeleverd met 1.200 verschillende formaten ramen. Blijkbaar had niemand er over nagedacht hoe die ramen konden worden schoongemaakt of vervangen. Wij adviseren altijd om leveranciers al bij het ontwerp te betrekken.' Met welke voorwaarden moet dan rekening worden gehouden bij de keuze voor een hoogwerker? Hans van Gameren: 'Allereerst met de werkhoogte. Momenteel is de maximaal bereikbare werkhoogte ongeveer 110 meter. Wellicht nog belangrijker dan de werkhoogte is de reikwijdte. Bij een hoogwerker van 110 meter kun je uitgaan van een reikwijdte van circa 40 meter.' Leendert den Uyl vult aan: 'Verder

de grote worden met name ingezet voor werkzaamheden aan bijvoorbeeld turbines van windmolens.'

Markt in beweging

Voor het verticaal transport in de bouw wordt niet alleen de hoogwerker ingezet. Welke ontwikkelingen zijn daar zichtbaar? Herman Wittermans: 'Een aantal jaren geleden is met de introductie van de Leidraad 'Veilig werken op hoogte' het gebruik van de ladder als werkplek teruggebracht. Dat merk je met name bij de glazenwassers-, onderhouds- en schildersbranche, die steeds vaker gebruik zijn maken van de hoogwerker. Ook de verscherping van het Arbobesluit en het nieuwe Bouwbesluit hebben veranderingen tot gevolg. Met name de aanpassing van het Bouwbesluit en de gevolgen daarvan voor het veilig onderhoud aan gebouwen zorgen ervoor dat steeds vaker wordt gekozen voor de flexibiliteit van een hoogwerker. Dat zijn dan wel forse hoogwerkers die gebruikt worden als vervanging voor een gevelonderhoudsinstallatie.' Dirk-Jan van der Meer vult aan: 'De voorkeur van een architect speelt bij

de betreffende locatie wel met een hoogwerker komen? Kan de ondergrond voldoende worden belast? Wanneer de omgeving geen belemmering is, kan de hoogwerker dus worden ingezet.' Herman Wittermans van

VSB-forumdiscussie

De VSB-forumdiscussie is een initiatief van de Vereniging van Steiger-, Hoogwerk- en Betonbekistingbedrijven (VSB). Door hun jarenlange ervaring beschikken de VSB-leden over een onschatbare hoeveelheid kennis en deskundigheid. Die knowhow wordt ook via forumdiscussies overgedragen. Tijdens de discussies passeren onder meer de stand der techniek, ontwikkelingen en aandachtspunten voor potentiële gebruikers de revue. De VSB-Forumdiscussie wordt vier maal per jaar georganiseerd, waarbij actuele of relevante onderwerpen centraal staan. De bijeenkomsten staan onder leiding van Frank de Groot, hoofdredacteur van BouwTotaal en vinden plaats onder auspiciën van de PR-commissie van de VSB.

Deelnemers aan de VSB-forumdiscussie over hoogwerkers waren Herman Wittermans en Leendert den Uyl van Harsco Infrastructure Construction Services (Arkel), John Remmen van Custers Hydraulica (Venray), Dirk-Jan van der Meer van Doornbos Equipment (Rotterdam) en Hans van Gameren van IPAF-Benelux ('s Gravendeel).

zijn de knikhoogte en het gewicht van de hoogwerker van doorslaggevend belang. Wanneer een knik moet worden gemaakt om de werkplek te kunnen bereiken, dan is het wel zaak dat de knik van de hoogwerker een de juiste hoogte heeft.' Dirk-Jan van der Meer: 'Voor binnentoepassingen wordt daarnaast het formaat van de hoogwerker steeds belangrijker. Compacte spinhoogwerkers zijn al leverbaar in afmetingen die door een gewone dubbele deur naar binnen kunnen worden gereden.' Voor veel gebruikersgroepen is bovendien het gewicht van de hoogwerker zelf van belang. Hans van Gameren: 'Veel schilders, onderhoudsbedrijven, en dergelijke, rijden in busjes met een maximale trekcapaciteit. Daar moet bij het huren of aanschaffen van een hoogwerker rekening mee worden gehouden. De leverancier kan daar altijd een passend advies over geven.'

Voor wie bedoeld?

We weten dat schilders, glazenwassers, staalbouwers, technische diensten en onderhoudsbedrijven slechts een kleine greep is uit de grote groep gebruikers die dagelijks de hoogwerker inzetten. Maar wie mogen eigenlijk op de hoogwerker werken? Dirk-Jan van der Meer: 'In principe mag iedereen die 18 jaar of ouder is en

een gedegen instructie heeft gevolgd, op de hoogwerker zijn werk doen.' Leendert den Uyl vult aan: 'Werkgevers moeten hun werknemers daarbij wel voldoende informeren over het werken op de hoogwerker. En andersom moet de werknemer zich ervan overtuigen dat hij voldoende geïnformeerd is om op de hoogwerker te werken. Je merkt daarnaast dat in de bouw en de industrie verschillend wordt omgegaan met arbeidsmiddelen, zoals de hoogwerker. De industrie eist bijvoorbeeld aantoonbaar bewijs dat je op de hoogwerker kunt werken.' Hans van Gameren: 'Een voorbeeld daarvan is de

Dirk-Jan van der Meer: 'Hoogwerkers steeds groener, stiller en milieuvriendelijker.'

PAL Card die door de IPAF wordt uitgegeven na het volgen van een opleiding. De kaart vermeldt de datum van de gevolgde opleiding en de datum waarop hertraining dient plaats te vinden. Tevens staat het type hoogwerker waarop de opleiding heeft plaatsgevonden, op de kaart vermeld.' John Remmen: 'Daarnaast nemen de leveranciers en producenten hun verantwoordelijkheid. Als fabrikant nemen wij bijvoorbeeld de certificering van gebruikers voor onze rekening.' Bovendien worden vanuit de brancheorganisatie VSB veel initiatieven ontplooid. Leendert den Uyl: 'Al 25 jaar geleden ontwikkelde de VSB een hoogwerker cursus. Er is echter bewust voor gekozen om niet zelf de opleiding te gaan verzorgen, maar dit over te laten aan de opleidingsinstellingen. En dat is in de jaren daarna door hen opgepakt.' Herman Wittermans: 'Opleidingen worden helaas vaak wel gezien als een kostenpost. Een cursus kost gemiddeld zo'n 250 euro per persoon. Een aantal werkgevers kiest dan voor een toolbox meeting om het personeel te informeren.'

Veiligheid

Veiligheid is niet alleen gebaat bij een goede opleiding en instructie maar ook bij voldoende toezicht. Een rol die deels door de Inspectie SZW zou moeten worden opgepakt. Doet de inspectiedienst inderdaad veel aan controles? 'Er wordt eigenlijk pas gecontroleerd wanneer het misgaat', aldus Herman Wittermans. Leendert den Uyl: 'Ze kunnen niet veel meer omdat er geen echte eisen zijn. De VSB heeft wel in samenwerking met Inspectie SZW de flyer 'Veilig werken met de hoogwerker' ontwikkeld. Daarnaast wordt met de Inspectie SZW intensief samengewerkt aan Inspectiemodules die volgend jaar het licht zullen zien. Met de modules wordt voorkomen dat inspecteurs onderling verschillend inspecteren.'

De flyer 'Veilig werken met de hoogwerker' informeert de gebruiker zoveel en zo goed mogelijk over het veilig werken met de hoogwerker. De hoogwerker zelf is inherent veilig, is voorzien van tal van beveiligingen en wordt conform de EN280 onder 'worst case scenario's' getest. In de flyer zijn daarom alle aandachtspunten waar de gebruiker rekening mee moet houden overzichtelijk samengebracht. Leendert den Uyl: 'Het gaat daarbij om praktische gebruiksaan-

bevelingen. Daarbij kan worden gedacht aan de ondergrond: is die voldoende draagkrachtig voor de hoogwerker? Met name bij telescoophoogwerkers is dat een belangrijk punt.' 'En daarnaast moet vanzelfsprekend

worden gedacht aan de belasting van de werkbak. Bij een gangbare telescoophoogwerker mogen daar maximaal twee personen in en hun handgereedschap. In totaal mag dat niet meer zijn dan zo'n 250 kg. Het is verder verboden om de hoogwerker te gebruiken voor personenvervoer of als hijsmiddel.' Een ander aspect waar gebruikers lang niet altijd bij stilstaan is het overstappen. John Remmen: 'Overstappen uit de hoogwerkerbak naar bijvoorbeeld een balkon is verboden, tenzij een risicoinventarisatie en -evaluatie (RI&E) heeft aangetoond dat er geen andere mogelijkheid is om daar te komen. En in dat geval is het raadzaam om gebruik te maken van overstaphulpmiddelen die door de Inspectie SZW zijn goedgekeurd. Maar met de RI&E bestaat nog geen zekerheid dat de Inspectie SZW dat zal accepteren. Zij kunnen de inventarisatie en evaluatie anders beoordelen. Het is goed om te bedenken wat er gebeurt wanneer 100 kg - de gebruiker en zijn gereedschap - plotseling uit de werkbak stapt. Daar reageert de hoogwerker op en die reactie kan in dergelijke gevallen behoorlijk zijn. Niet doen dus.'

Hans van Gameren: 'Steeds meer belangstelling voor aantoonbaar bewijs dat gebruikscursus is gevolgd.'

De veiligheid van de hoogwerker komt niet alleen ter sprake wanneer deze in gebruik is, maar ook wanneer deze wordt vervoerd. Regelmatig wordt met de hoogwerker gereden terwijl er iemand in de werkbak zit. Mag dat inderdaad? John Remmen: 'Jazeker. Er zijn truck-gemonteerde hoogwerkers die door de gebruiker vanuit de werkbak kunnen worden bestuurd. Daarnaast heb je zelfrijders die speciaal hiervoor ontwikkeld zijn'. Herman Wittermans: 'Voor de gebruiker blijft het belangrijk dat hij beseft dat het

rijden op hoogte iets totaal anders is. Vanaf een hoogte zie je hobbels en kuilen niet of veel minder en is niet in te schatten of het een grote of kleine hobbel of kuil is. Je moet er ontzettend mee oppassen.' Hans van Gameren merkt op dat de markt hier al regelend optreden: 'Bedrijven treden steeds vaker 'regelend' op terwijl (internationale) bedrijven vaker locatieregels opstellen over het wel of niet rijden op hoogte.'

Innovaties en ontwikkelingen

Alhoewel de hoogwerker al decennialang wordt gebruikt, staan de ontwikkelingen niet stil. De regelgeving verandert, gebruiksomgevingen worden in de loop der tijd anders en nieuwe toepassingssomgevingen doen hun intrede. Daarmee wordt ook aan de hoogwerker geïnnoveerd. Welke innovaties spelen momenteel? Leendert den Uyl: 'Er verschijnen steeds meer oplossingen op de markt om het beklemmingsgevaar in de hoogwerkerbak te minimaliseren. Daarbij kan worden gedacht aan oplossingen waarbij de bediening stopt, zodra de gebruiker beklemd dreigt te raken of aan het gebruik van een kooiconstructie.' John Remmen ziet dat de technische eigenschappen van de hoogwerker voortdurend in ontwikkeling zijn. 'Er wordt meer gebruik gemaakt van hoge-sterkte materialen waardoor de autohoogwerker steeds hoger komt. Bovendien wordt de autohoogwerker daardoor steeds compacter en lichter.' Hans van Gameren merkt dat de trend naar compacte, lichte hoogwerkers terugkomt in andere hoogwerkervarianten: 'De low level access hoogwerkers worden speciaal ontwikkeld om in gebouwen te worden gebruikt en zou als alternatief voor de kamersteiger kunnen worden ingezet. Het gewicht van deze hoogwerkers is bovendien zodanig dat ze in veel liften mee omhoog kunnen worden genomen.' Dirk-Jan van der Meer: 'Tenslotte wordt de hoogwerkerbranche steeds groener. De

hoogwerkers zijn stiller, verbruiken minder energie en zorgen voor minder milieubelasting. Een uitstekende ontwikkeling die zich niet alleen bij de producten maar ook bij de producenten en leveranciers voordoet.'

(Advertentie)

CAR HARDERWIJK
PORT

aluminium carports
serredak
dubbele carport
metalen carport
deurluifel
rokersoverkapping
overkapping auto
terras overkapping
veranda afdak

Nobelstraat 26 | 3846 Cg Harderwijk | T 0341 460444 | F 0341 412224 | E info@carportharderwijk.nl

John Remmen: 'Technische ontwikkelingen zorgen voor lichtere en compactere hoogwerkers.'